

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	พลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตครอบครัวและบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ภายใต้ผลกระทบของการพัฒนา	
ชื่อผู้เขียน	นายวิสุทธิ์ เหล็กสมบูรณ์	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพัฒนาสังคม	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ฉลาดชาย รมิตานนท์	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์วิระดา สมสวัสดิ์	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จามะรี เชียงทอง	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง พลวัตของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชีวิตครอบครัวและบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ภายใต้ผลกระทบของการพัฒนา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อการศึกษากระบวนการสร้างและปรับเปลี่ยนบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิง โดยใช้แนวการศึกษาแบบมานุษยวิทยาสตรีนิยมโดยให้ผู้ที่เป็นครณีศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยแบบเพื่อนร่วมวิจัย (Collaborative approach) 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในครอบครัวและเครือข่ายในบริบทของการพัฒนา และ 3) เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยุทธวิธีปรับตัวของผู้หญิง ต่อการจัดการปัญหาชีวิตครอบครัว ภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมอันยากจะหลีกเลี่ยง โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดที่สำคัญ 6 แนวคิด คือ 1) ผู้หญิงชาวเขา การเข้าถึงปัจจัยการผลิต และนโยบายการพัฒนา 2) บทบาททางเพศสภาพของผู้หญิงในครอบครัวกับการเข้าถึงปัจจัยการผลิต 3) การบริโภคร่วมกับผู้หญิง มิติทางวัฒนธรรมและอำนาจ 4) เพศสภาพกับวิถีคิดแบบคู่ตรงข้าม และ “ความเป็นอื่น” 5) การเขียนกับผู้หญิงและ “ความเป็นจริงทางสังคม” และ 6) การเป็นเพื่อนร่วมวิจัย (Collaborative approach) กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจในกระบวนการทำวิจัย มาใช้ในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และบทบาททางเพศสภาพในครอบครัวของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) ทั้งในช่วงก่อนและหลังการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในเมืองนั้น ยังวนเวียนอยู่กับการผลิตซ้ำอำนาจชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) คือ เป็นพลวัตที่ยังให้สิทธิผู้ชายในการเข้าถึงปัจจัยการผลิต การแจกจ่าย การบริโภค รวมทั้งสิทธิในเรื่องศักดิ์ศรีและการยอมรับจากสังคม หรือมีพื้นที่ทางสังคมที่ได้รับการยกย่องมากกว่าผู้หญิง

ในด้านบวก การพัฒนาของรัฐและระบบทุนนิยม มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมโอกาสให้ผู้หญิงชาวเขาได้รับการศึกษาสมัยใหม่มากขึ้น แต่ในด้านลบ การพัฒนาบนฐานคิดดังกล่าว ก็ยังยับยั้งการกคชี่และความเจ็บปวดให้เธอด้วย ไม่ว่าจะเป็น อคติต่อชาวเขาและอคติต่อผู้หญิงในเรื่องต่างๆ การมองข้ามความซับซ้อนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจในชุมชนชาวเขา เป็นต้น ผลจากการพัฒนาดังกล่าว ไม่เพียงจะทำให้ผู้หญิงชาวเขาและครอบครัวยากจนลง แต่เป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งทำให้เธอมีความขัดแย้งในเรื่องบทบาทเพศสภาพกับครอบครัวและชุมชนเดิม ซึ่งทั้งสองประการนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงชาวเขาต้องเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในเมือง นอกจากนี้ ทุนนิยมโดยรัฐก็ยังมีลักษณะที่เป็นความคลุมเครือก้ำกึ่งระหว่างด้านบวกและด้านลบให้กับเธอในรูปแบบต่างๆ

อำนาจชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ที่แวดล้อมอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้หญิงอิวเมียน (เย้า) มีความยืดหยุ่น และมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไปตามความสัมพันธ์ทางสังคม และทำเลที่ตั้ง (Location) ในแต่ละช่วงเวลา มิได้เป็นไปตามแบบแผนการกคชี่สุดขั้วอย่างที่นักสตรีนิยมในยุคคลื่นลูกที่สองตั้งเป็นทฤษฎีแบบตะวันตกเอาไว้ โดยที่ผู้หญิงเอง ก็พยายามต่อรองตอบโต้อำนาจชายเป็นใหญ่ที่แฝงฝังมากับบทบาททางเพศสภาพในเรื่องต่างๆ โดยใช้ยุทธวิธี (Strategies) ที่ประสมประสานกันอย่างหลากหลายอย่างเป็นพลวัต และมักจะดำเนินควบคู่ไปกับการใช้ความหมายทางสังคม (Social meanings) ไม่ว่าจะเป็น 1) ความหมายที่มีอยู่เดิมตามจารีต 2) ความหมายที่ถูกคัดแปลงหรือตีความใหม่ 3) ความหมายที่สร้างขึ้นใหม่ และ 4) ความหมายที่ประสมประสานหรือคลุมเครือระหว่างลักษณะที่ 1 – 3 มาสร้างและช่วงชิงความหมายในลักษณะที่ซับซ้อนและไม่มีแบบแผนตายตัว เพื่อให้เธอสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่เธอต้องการ ในขณะที่เดียวกัน มันก็ซ้อนทับกับการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้เธอ ได้ต่อรองกับอำนาจชายเป็นใหญ่ที่สะท้อนอยู่ในรูปของบทบาททางเพศสภาพทั้งจากครอบครัวเดิม และครอบครัวที่เธอสร้างขึ้นใหม่อีกด้วย

บทบาททางเพศสภาพในแต่ละเรื่องของเธอภายใต้ความสัมพันธ์แบบครอบครัว จึงเป็นผลผลิตจากพลวัตของความขัดแย้งและการต่อรองตอบโต้ของเธอกับอำนาจชายเป็นใหญ่ที่หลากหลายซับซ้อน ซึ่งปรับเปลี่ยนไปตามทำเลที่ตั้ง (Location) และการตีความของตัวเธอในแต่ละช่วงเวลา โดยมีการพัฒนาของรัฐในแง่โครงสร้างเศรษฐกิจ ระบบการศึกษาและกระบวนการกลมกลืนทางสังคม (Socialization) เป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรมที่สำคัญ

Thesis Title	The Dynamics of Power Relations in Family Life and Gender Roles of an Iu – Mien (Yao) Woman Under Development Impact	
Author	Mr. Wisoot Legsomboon	
M.A.	Social Development	
Examining Committee	Lecturer Shalardchai Ramitanondh	Chairman
	Associate Prof. Virada Somswasdi	Member
	Assistant Prof. Dr. Jamaree Chiengthong	Member

ABSTRACT

The purposes of this study, “The Dynamics of Power Relations in Family Life and Gender Roles of an Iu – Mien (Yao) Woman Under Development Impact”, were to investigate 1) the process of constructing and adapting gender roles using feminist anthropology and collaborative approach, 2) the interaction of gender roles and power relations in family and kinship systems within a development context, and 3) women's strategies for managing family issue under cultural change. The concepts have been adopted into this thesis are 1) hilltribe women, hilltribe access to production resources, and hilltribe development policies, 2) genders role in family and in access to production resources, 3) cultural power dimension of consumptions, 4) gender, dichotomy, and the “other”, 5) writing, women, and “social realities”, and 6) collaborative approach and power relation in research process.

The study has found that family power relation in family and gender roles of an Iu – mien (Yao) woman (before and after her migration to work in urban areas) are patriarchal. These power dynamics grant men more access to production, distribution, and consumption resources, give men more rights including rights to dignity, and social spaces than women.

The development of capitalism and the growing power of the state have positive and negative effects on Iu – mein (Yao) women. Because of this development Iu – mien (Yao) women have access to modern education. But development also makes hilltribe families poorer [relatively, which in turn can make an Iu – mien (Yao) woman resent her family and her ethnic community]

Within a global community, the complexity of power relations within a hill tribe community are overlooked. Both growing education and growing relative poverty encourage hilltribe woman to emigrate to urban areas.

The patriarchy that permeates the Iu – mien (Yao) woman's everyday life is flexible and diverse; it mutates depending on the social dynamics and location. This pattern contradicts theories of extreme oppression in second wave feminism. The Iu – mien (Yao) woman uses seemingly oppressive gender roles to her advantage in negotiating the patriarchy. This negotiation of gender roles creates reinterprets meanings of custom and cultural symbols. These negotiated meanings support her access to the productive resources, social spaces that allow her to continue negotiating the role of gender, and family in her life.

Each woman's gender role is the result of conflict and negotiation with patriarchal systems. Economic, education and development systems as well as time and location all play a part in this production of gender.